

Чекалін І. С.

ORCID: 0000-0002-8643-7099

викладач кафедри китайської філології

Київський національний лінгвістичний університет

м. Київ, Україна

ВІДКЛАДЕНІ КРИЗИ ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КНР: АНАЛІЗ ПОТОЧНОЇ СИТУАЦІЇ

Ключові слова: внутрішня політика Китаю, економічні кризи, політика подвійного скорочення, політика однієї дитини, економіка Китаю, політика нульової толерантності, внутрішні кризи.

КНР прагне формувати позитивний міжнародний імідж та уникати прямої конфронтації у глобальному середовищі. Тому, навіть у складних питаннях зовнішньої політики, КНР намагається притримуватись 软实力 – позиції м'якої сили. Тим не менш коли справа стосується внутрішньої політики, то певні рішення бувають доволі жорсткими, а часом категоричними. Напевно, саме через це серед західних країн часто можна чути критику і навіть звинувачення КНР у тоталітарних підходах.[10] Тим не менш, управління країною – це тонке мистецтво і Китай може багато чому навчити світ. Але, як показує історія, певні адміністративні втручання та непопулярні рішення, які хоча і були благими намірами, закономірно призвели до неприємних, а місцями і катастрофічних наслідків. У даному огляді, ми намагатимемося висвітлити певні, на нашу думку, неоднозначні рішення КПК, реальні та можливі наслідки і зробити припущення, щодо причин, що призвели до таких рішень.

Починаючи з 2020 року, Китай чим далі тим частіше почав зтикатись з різними процесами, що продовжують і нині наносити шкоду його економіці. Це і зовнішньополітичні, і внутрішні соціально-економічні фактори, які, на нашу думку глибоко пов'язані між собою і в сукупності демонструють певні тенденції політичних підходів КНР у питаннях внутрішньої економіки.

Початком низки економічних ударів можна вважати пандемію Ковід-19, що завдала значної шкоди економічним системам багатьох країн світу. Але проблема була не лише в небезпеці, що ніс в собі даний вірус, а й у підходах до вирішення питання та обмеженнях, які накладали

держави на своїх громадян на період епідемії. 清零政策 – політика нульової толерантності стала відповіддю Китаю на це виклик економічній стабільності. Проте ці рішучі дії, а точніше безапеляційність та категоричність впровадження карантинних обмежень і стали головними причинами подальшого економічного спаду. Заборони на пересування та перебування у публічних місцях, хоча і знизили темпи розповсюдження захворювання, проте унеможливили як стабільне функціонування підприємств, так і знизили купівельну спроможність населення, що було часто змушено йти у «відпустку» за власний кошт. Так жорсткі міри по контролю на тлі економічного спаду призвели до масових протестів у 2022, [7] що в свою чергу призвело до різкої відміни більшої частини карантинних обмежень і нової хвилі захворювань.

І хоча у наступному році економіка Китаю і почала потрохи відновлюватися, тим не менш відлуння давнього політичного рішення продемонструвало наслідки різких адміністративних втручань, що час від часу притаманні Китаю.[1] Мова йдеться про 一孩政策 політику однієї дитини, а точніше про демографічну кризу, з якою зіткнувся в останні роки Китай. Так за даними World bank [9] На фоні загального погіршення світової економіки Китаю, навіть проведені у 2015-2016 роках реформи, що дозволили мати двох і більше дітей не змогли покращити поточну ситуацію. На 2020 рік рівень народжуваності становив 1.12 дитини на жінку і нині цей показник не змінився в кращу сторону. [11, с. 1343] [12, с.1218]

Говорячи про загальний внутрішньополітичний стан, звичайно варто враховувати і соціальні фактори. Реакція населення на економічний стан, що погіршується, є неоднозначною. З однієї сторони зниження купівельної спроможності призвела до більш раціонального ставлення китайців до заощаджень, що проявляється у зменшенні об'єму товарів, що купується на торгових площадках по типу Алібаба, Цінтонг тощо. З іншої сторони, молоде покоління починає усвідомлювати, що нинішня економічна ситуація унеможливує досягнення фінансової стабільності шляхом наполегливої праці. Це на нині фоні притаманним корпоративній культурі «内卷 – пацючим перегонами – внутрішньокорпоративній конкуренції між робітниками і робочій системі 九九六 що описує роботу з 9:00 до 21:00 6 днів на тиждень. Дана система була запропонована таким корпоративним гігантом як Алібаба [2] і просувалось на робочих місцях багатьма іншими корпораціями Китаю. І хоча у 2021 -2022 роках китайській уряд визнав цю систему, як таку, що порушує трудовий кодекс [6], це все призвело до зростання нігілістичних настроїв молодого покоління, що стало причиною

виникнення неофіційних рухів 躺平(лежати рівно) і 摆烂(най гниє). Ідеї цих протестних позицій полягають, у відмові від інвестування вільного часу у кар'єрне зростання, через неможливість досягти бажаної фінансової незалежності шляхом кропіткої праці.[4][3] Зведення робочого процесу до виконання допустимого мінімуму і відсутність кар'єрних амбіцій демонструють глибоку деморалізацію молодого покоління Китаю. Як уряд та і представники корпорацій відреагували на ці настрої негативно, назвавши їх «егоїстичними». [5] [8] На нашу думку, зменшення вмотивованості працездатного населення посилить наслідки, спричинені демографічною кризою [3].

Ще однією кампанією, що вже демонструє наслідки категоричних адміністративних рішень КПК є 双减政策 – політика подвійного скорочення, що була прийнята у 2021 році з метою зниження навантаження на школярів. Головна ідея кампанії була в обмеженні можливостей для отримання додаткових освітніх послуг. [13] Проте це призвело до падіння доходів компаній, що надають освітні послуги, перехід сфери приватних занять у тіньовий сектор економіки, що у свою чергу призвело до збільшення витрат батьків на додаткові освітні послуги і ще сильніше ускладнило фінансовий стан пересічного громадянина. Ми вважаємо, що дана кампанія в подальшому може призвести до фінансової дискримінації в освіті і освітній ексклюзії, коли учні з менш забезпечених сімей не зможуть конкурувати з однокласниками з більш заможних. Для сфери, де вже на даний момент між конкурентами, що претендують на навчання у якісному освітньому закладі, конкуренція іде на десятки чи соті балів, така нерівність може стати критичною.

Отже, ми бачимо, що певні жорсткі рішення, котрі прийняв китайський уряд вже мають негативні соціально-економічні наслідки. І хоча в першій половині 2025 року китайська економіка демонструє зростання і відновлення, проаналізовані в даній статі потенційні кризи ще себе проявлять. На нашу думку, причина виникнення таких ситуацій – це те, що і можна назвати «китайською специфікою». Концепт, що розглядає ситуації стратегічно, через призму кількатисячної історії. Залишається лише сподіватись, що китайський уряд зможе підібрати ефективні рішення до кожної ситуації, які, в свою чергу, не утворять ланцюгові реакції з нових відкладених криз.

Література:

1. Економіка Китаю за рік частково відновилась, але населення рекордно скорочується [Електронний ресурс] // Мінфін. 2024. 17 січня. Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2024/01/17/119843147/>, вільний.

2. 百度百科. 参考资料：996工作制 [Електронний ресурс] // Baike.baidu.com. 2019. 12 квітня. Режим доступу: https://baike.baidu.com/reference/19940031/533aYdO6cr3_z3kATPCJz6qkNnmVPTuo6OfXUuRzzqIPmGapB5TvFJI479tx_fhqWgjF_5Znd8VbnvynVkcQuvoRcOoyR7cj
3. 向勋宇. 我国青年“躺平”现象及其对策 [Електронний ресурс] / 向勋宇 // 前海国际事务研究院 (香港中文大学 (深圳)). 2022. 13 вересня. Режим доступу: <https://iia.cuhk.edu.cn/article/259>
4. 红星评论微信公众号. 这届年轻人真的躺平了? [Електронний ресурс] // 人民日报客户端. 2022. 23 квітня. Режим доступу: <https://www.peopleapp.com/column/30039325197-500004315619>
5. 俞敏洪. 年轻人为什么容易躺平? 多数都是利己主义者, 能力还不行 [Електронний ресурс] / 小哈谈教育 // Sohu.com. . 2022. 2 листопада. Режим доступу: https://www.sohu.com/a/601958980_120933394
6. 两部门联合发布超时加班典型案例, 明确996工作制严重违法 [Електронний ресурс] // 新浪科技. 2021. 26 серпня. Режим доступу: https://finance.sina.com.cn/tech/2021-08-26/doc-ikqcfnc5173620.shtml?_zbs_baidu_bk
7. 白纸运动 (Рух «Білих аркушів») [Електронний ресурс] // China Digital Times. Режим доступу: <https://chinadigitaltimes.net/space/%E7%99%BD%E7%BA%B8%E8%BF%90%E5%8A%A8, вільний>
8. 习近平：防止躺平等不良思想滋长蔓延 [Електронний ресурс] // 星岛环球网. 2023. 1 жовтня. Режим доступу: <https://www.stnn.cc/c/2023-10-01/3844502.shtml>
9. World Bank. Age dependency ratio (% of working-age population) –China [Електронний ресурс] // Data.WorldBank.org. 2025. Режим доступу: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.DPND?locations=CN>
10. Ho Lok-sang. Western media distort facts when labeling China as being ‘totalitarian’ [Електронний ресурс] / Ho Lok-sang // China Daily Hong Kong. 2022. 5 квітня. Режим доступу: <https://www.chinadailyhk.com/hk/article/266566>
11. Huang W., Pan Y., Zhou Y. One-child policy, marriage distortion, and welfare loss // Review of Economics and Statistics. 2025. Vol. 107, No. 5. P. 1341–1355.

12. Li H.-t., Tang J.-l., Qiao J. China's declining fertility rate // BMJ. 2024. Vol. 385. P. 1218.

13. Pang X., Xue H., Xiao F. The Impact of the "Double Reduction" Policy on the Participation and Expenditure of Students' Families on Off-campus Tutoring // Journal of East China Normal University (Educational Sciences). 2025. Vol. 43, No. 1. P. 17.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-561-0-19>

Яструбська О. В.

ORCID: 0009-0004-0084-3419

асистент кафедри прикладної лінгвістики,

здобувач вищої освіти третього (доктор філософії) рівня

спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ КИТАЮ ТА ЧИННИКИ ВПЛИВУ

Ключові слова: академічна мобільність, міжнародна співпраця, університет.

В епоху глобальних викликів та мінливих геополітичних змін співпраця у сфері вищої освіти відіграє вирішальну роль у сприянні взаєморозумінню та вирішенню спільних проблем, пов'язаних з інноваціями, стабільністю та глобальним управлінням. Зміна клімату, продовольча нестабільність та геополітична напруга, що посилюються далекосяжними наслідками диджиталізації та штучного інтелекту, підкреслюють необхідність спільних рішень. Вища освіта, як каталізатор досліджень та інновацій, відіграє ключову роль у сприянні міжнародній співпраці для вирішення цих нагальних проблем. Між-університетська транскордонна співпраця може слугувати мостом для вирішення глобальних викликів та сприяння взаєморозумінню.

З економічної точки зору академічна мобільність є вигідною для країни-реципієнта. Адже це насамперед залучення інвестицій у національну систему вищої освіти, її розвиток. Однак це не завжди має «лінійний характер». Доказом нестандартного підходу до організування міжнародної співпраці та програм академічної мобільності може слугувати Китай. Власне на його досвіді ми хочемо зосередити нашу увагу.